

Pragmatizam (makedonski)

Vrsta: Seminarski Ċ Broj strana: 7 Ċ Nivo: Pedagoški fakultet

Pragmatizmot se javuva kako reformsko dviŹewe pri krajot na XIX i poĉetokot na XX vek vo Amerika. Negov tvorec e Ć. S. Pirs, a glaven pretstavnik e Vilijam Xejms. Ovaa filozofija mnogu brzo se raširila vo svetot, pa i vo denešno vreme se ĉuvstvuvaat vlijanijata.

Vo pragmatizmot doaĊa do izraz amerikanskiot stremeŹ da se dade eden pogled na svetot koj gi stava nad sé materijalnite zadovolstva. Ovaa filozofija moŹe da se nareĉe eklektiĉka, bidejĉi ne dava ništo novo i originalno tuku od razni sistemi go zema ona Źto za nego izgleda toĉno i formira edna celina (empirizmot, pozitivizmot, subjektivizmot). Toj nema ni svoi dogmi, ni posebni uĉewa, toj e samo metod koj povrzuva i obedinuva razliĉni filozofski pravci. Kako Źto istaknuva Papini, "toj se naoĊa vo centarot na naŹite teorii kako nekoj hodnik vo hotel, hodnik koj im pripaĊa na site i site moraat da minat niz nego ako sakaat na praktiĉen naĉin da vlezat ili izlezat od svoite soodvetni odai". Celta e da se izbegne ednostranosta na drugite pravci i da se najde tret pat na filozofijata, koj go narekuva "radikalen empirizam". Spored Xejms od naŹite psiholoŹki sklonosti i temperament zavisi dali ĉe bideme luĊe so "neŹen" ili "Źilav duh", so materijalistiĉko ili idealistiĉko glediŹte. Ottuka go izvlekuva glediŹteto za pluralizam na vistinata i smeta deka ima tolku vistini kolku Źto ima luĊe. Za nego nema edna apsolutna vistina, taa e relativna. Iskustvoto e priĉinata vrz koja se formira temperamentot kaj luĊeto. Ne e tolku vaŹna objektivnata stvarnost tuku mislata koja ne vodi od edno vo drugo iskustvo, povrzuvajĉi gi neŹtata, deluvajĉi sigurno i donesuvajĉi ne do potrebite i interesite t.e do vistinata. Od ova negovo sogleduvawe proizleguva teorijata deka vistinoto e ona Źto uspeva, Źto e korisno. Pragmatizmot se drŹi za faktite i konkretnoto, ja nabqduva vistinata vo oddelni sluĉai i potoa ja generalizira. Toj nema ništo protiv apstrakciite, nema nikakvi predrasudi se dodeka tie sluŹat za da se razberat konkretnite fakti i dodeka ne vodat kon neŹto. Isto taka nema ništo protiv teologijata. TeoloŹkite idej se sfaĉaat kako pravo za duhovna i moralna poĉinka, ostavajĉi go svetot vo podobri race, idej koi bi ni pomognale da vodime podobar Źivot. Edna ideja e vistinata ako se veruva deka e korisna i uspee vo naŹiot Źivot, iako e sprotivna so nauĉnite dostignuvawa. Svetot e dinamiĉen proces, Źivotot e rastewe, a stvarnosta promena. Vistinata ne e utvrdena, sovrŹena i konstantna; taa e relativna i zatoa ideite sami po sebe ne se ni vistiniti ni laŹni. Otkoga ĉe se primenat vo praksata moŹe da se utvrdi nivnata korist i vinitost. Mislata ne se sogleduva vo suŹtinata, tuku neŹinite posledici vo praksata. Negovata filozofija se razviva i vo humanistiĉki pravec bidejĉi ima subjektivistiĉki pogled, se stava vo korist na ĉovekot, vo individualizam i vo instrumentalizam, zatoa Źto vistinata e instrument koj ne odrŹuva vo Źivotot i pretstavuva individualen proizvod.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŹETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŹETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com